

## **TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 18/2013 vp**

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuulivoiman kompensatioalueista ja laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain 54 §:n muuttamisesta**

### **JOHDANTO**

#### ***Vireilletulo***

Eduskunta on 28 päivänä toukokuuta 2013 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi tuulivoiman kompensatioalueista ja laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain 54 §:n muuttamisesta (HE 55/2013 vp).

#### ***Lausunto***

Eduskunnan päätöksen mukaisesti puolustusvaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PuVL 7/2013 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

#### ***Asiantuntijat***

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Anja Liukko, työ- ja elinkeinoministeriö
- vanhempi osastoesiupseeri Olli-Pekka Lund, puolustusministeriö
- komentajakapteeni Kari Salin, Pääesikunta
- asianajaja Ilkka Aalto-Setälä, Asianajotoimisto Borenius Oy
- toimitusjohtaja Petteri Laaksonen, TuuliSaimaa Oy
- johtaja Jukka Leskelä, Energiateollisuus ry
- toiminnanjohtaja Anni Mikkonen, Suomen Tuulivoimayhdistys ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut  
— valtiovarainministeriö.

### **HALLITUKSEN ESITYS**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki tuulivoiman kompensatioalueista.

Laissa säädettäisiin tuulivoiman kompensatioalueista, joilla valvontajärjestelmää on kehitetty puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien edellyttämällä tavalla. Tällaisilla alueilla tuulivoimalan rakentaminen ja käyttöönotto eivät edellyttäisi, että puolustusvoimat selvittää enää erikseen tuulivoimalan vaikutuksia Suomen aluevalvontaan, puolustusvoimien alueellisiin

toimintaedellytyksiin ja sotilasilmailuun. Rakentaminen olisi myös mahdollista, vaikka puolustusvoimien aiemmin antama lausunto olisi ollut kielteinen. Alueelle rakennettavista tuulivoimaloista kerättäisiin turbiinikohtainen tuulivoimamaksu.

Laissa säädettäisiin myös tietyn alueen nimeämisestä tuulivoiman kompensatioalueeksi sekä alueelta kerättävän tuulivoimamaksun suuruudesta ja niiden yhteenlasketusta enimmäis-

määrästä. Tällainen alue olisi Perämeren tuulivoima-alue. Tarvittaessa lakia voitaisiin täydentää uusilla tuulivoiman kompensatioalueilla.

Esitykseen sisältyy myös ehdotus laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain 54 §:n muuttamisesta.

ta. Lakia muutettaisiin siten, että kuitaamista koskevaa sääntelyä täydennettäisiin.

Esitys liittyy valtion vuoden 2013 ensimmäiseen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2013.

## VALIOKUNNAN KANNANOTOT

### *Perustelut*

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Energian toimitusvarmuuteen ja tuotantotapaan kohdistuvat vaatimukset yhdessä Euroopan yhdyntävän sääntelykehityksen kanssa muodostavat laajan ja monitahoisen kokonaisuuden. Suomen onkin rakennettava alan toimintaympäristöä sellaiseksi, että tavoitteet uusiutuvan energian tuotantomäärästä on mahdollista saavuttaa kansantaloudellisesti kestäväällä tavalla. Uutta teknologiaa on pyrittävä hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan.

Tuulivoiman hyödyntäminen on eräs uusiutuvan energian suhteellisesti eniten kasvupotentiaalia omaavista aloista. Tuulivoimainvestointien eteneminen voi kuitenkin vaihdella huomattavasti alueellisesti ja tapauskohtaisesti muun muassa kaavoituksen, ympäristövaikutusten arviointimenettelyn, lupaprosessien etenemisen, lento- ja muun liikenneturvallisuuden ja lentoliikenteen sujuvuuden takia sekä puolustusvoimien lakisääteisiin tehtäviin liittyvistä syistä. Käsillä olevalla hallituksen esityksellä pyritään osaltaan edistämään tuulivoimarakentamista. Talousvaliokunta toteaa, että tällä esityksellä pystytään vaikuttamaan toimialan kehitystä hidastaviin seikkoihin vain siltä osin kuin hidasteena ovat olleet määrätyn maantieteellisen alueen puolustustekniset seikat. Esitys on kuitenkin tervetullut lisä keinovalikoimaan, jolla uusiutuvan energian kansallisia tavoitteita sekä niiden taustalla olevia EU:n säännöksiä pyritään

toteuttamaan. Esitys on kompromissi, jossa huomioidaan sekä kestävästi energiapolitiikan että aluevalvonnan intressit molempia osapuolia tyydyttävällä tavalla.

Lakiehdotus (1. lakiehdotus) sisältää määrätyn tuulivoiman kompensatioalueista. Tuulivoiman kompensatioalue olisi sellainen alue, jolla puolustusvoimien valvontajärjestelmää on kehitetty teknisillä tai muilla ratkaisilla siten, että tuulivoimalan rakentaminen ja käyttöönotto eivät edellytä, että puolustusvoimat vielä erikseen selvittää voimalan vaikutuksia aluevalvontaan, puolustusvoimien alueellisiin toimintaedellytyksiin ja sotilasilmailuun. Ehdotuksessa säädettäisiin määrätyn alueen nimeämisestä tuulivoiman kompensatioalueeksi. Tällainen alue olisi Perämeren tuulivoima-alue, jolla sijaitsee puolustusvoimien ilmamaali- ja harjoituslentoalue sekä valtion rajat ylittävistä toiminnasta Ruotsin kanssa tehdyn sopimuksen nojalla perustettu harjoitusalue. Tarvittaessa lakia voitaisiin kuitenkin täydentää uusilla alueilla.

Talousvaliokunta yhtyy puolustusvaliokunnan lausunnossaan (PuVL 7/2013 vp) esittämään kannanottoon, että on tärkeää, että tuulivoiman rakentamisessa otetaan huomioon puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien toteuttamismahdollisuudet ja että maanpuolustuksen ja tuulivoimatuotannon tarpeet pyritään yhteensovittamaan mahdollisimman hyvin. Kompensatioratkaisu on aina suunniteltava aluekohtaisesti, koska alueet, tuulivoimalasuunnitelmat, valvontajärjestelmät ja olosuhteet kaikkina ovat erilaisia. Aluevalvonnan kannalta haasteellisetkin hankkeet voivat olla toteutettavissa, mikäli niissä löydetään valvontajärjestelmälle aiheutu-

via haittoja kompensoiva ratkaisu ja tarvittava rahoitus.

Talousvaliokunta tähdentää kompensatioratkaisuihin liittyvää tasapuolisuuden vaatimusta. Vaikka jokainen kompensatioratkaisu tehdään tapauskohtaisesti kunkin alueen erityispiirteiden mukaisesti, tulisi ratkaisujen edellytyksenä olevien ehtojen olla läpinäkyviä ja tasapuolisia.

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on tuotu esiin näkemys, jonka mukaan hallituksen esitys sisältäisi valtiontukielementin. EU:n valtiontukisääntöjen soveltaminen edellyttää, että tukitoimenpiteen kaikki tunnusmerkit täyttyvät. Näitä tunnusmerkkejä ovat julkisten varojen kanavointi julkisiin tai yksityisiin yrityksiin, toimenpiteen kilpailua vääristävä vaikutus (tai uhka siitä), edun valikoivuus eli kohdistuminen vain tiettyihin yrityksiin ja toimenpiteen vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Lakiehdotuksen mukaan kompensatiaoalueelle rakennettavista tuulivoimaloista kerättäisiin turbiini-

kohtainen, veronluonteinen maksu siten, että kompensatioratkaisun kustannukset valtiolle kyseisellä alueella tulevat katetuiksi. Lakiehdotuksilla ei kanavoida julkisia varoja yrityksiin. Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan, jonka mukaan valtiontuen kriteeristö ei nyt käsillä olevassa hallituksen esityksessä täyty.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että valtioneuvosto seuraa uuden sääntelyn vaikutuksia ja edellytysten täytyessä ryhtyy valmistelemaan esitystä kompensatiomekanismin käyttöönottamiseksi myös uusilla, tähän esitykseen sisällymättömillä alueilla.

### **Päätösehdotus**

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

*että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.*

Helsingissä 11 päivänä kesäkuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Mauri Pekkarinen /kesk  
vpj. Marjo Matikainen-Kallström /kok  
jäs. Lars Erik Gästgivers /r  
Teuvo Hakkarainen /ps  
Harri Jaskari /kok  
Johanna Karimäki /vihr  
Miapetra Kumpula-Natri /sd

Jukka Kärnä /sd  
Eero Lehti /kok  
Sirpa Paatero /sd  
Arto Pirttilahti /kesk  
Kaj Turunen /ps  
vjäs. Jukka Kopra /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller.